

KRAJOWA RADA SPÓŁDZIELCZA

NACZELNY ORGAN SAMORZĄDU SPÓŁDZIELCZEGO

00-013 Warszawa, ul. Jasna 1, Skrytka pocztowa 16
e-mail: krs@krs.com.pl, <http://www.krs.com.pl>
tel. +48 22/596-43-00, +48 22/596-45-00, tel./fax +48 22/827-43-21

Warszawa, 26.11.2021 r.

SIB/268/2021/MM

Szanowny Pan
Henryk KOWALCZYK
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowny Panie Premierze!

W odpowiedzi na pismo znak sprawy: DRR.zw.0211.2.2021 w sprawie zgłoszenia uwag do projektu zmiany rozporządzenia dotyczącego warunków udzielania pomocy w ramach działania „Tworzenie grup producentów i organizacji producentów” PROW 2014-2020, Krajowa Rada Spółdzielcza, po dokonanych konsultacjach z Krajowymi Związkami Spółdzielni Rolniczych i Wiejskich przekazuje stanowisko.

Projekt rozporządzenia zawiera wiele wymogów wprowadzających nadmierne utrudnienia zarówno przy ubieganiu się przez spółdzielnie o uznanie ich za organizacje producentów, uczestniczenia spółdzielni jako członek organizacji, jak i przy tworzeniu nowej organizacji bez żadnego zasobów infrastruktury skupowej lub przetwórczej, maszyn i urządzeń oraz zaplecza kadrowego. **Tak postawione warunki przeczą idei uzyskiwania statusu uznanej organizacji producentów tj. połączenia możliwości produkcyjnych członków organizacji z innymi w/w zasobami, celem optymalnego wykorzystania potencjału w rolnictwie oraz na obszarach wiejskich.** Utrudnienia w uzyskiwaniu statusu uznanych OP najjaskrawiej uwidoczniły się w przypadku **spółdzielni mleczarskich**, które w większości prowadzą skup i przetwórstwo mleka, **posiadając średnio kilkuset członków.** Nadmierne wymogi i utrudnienia w stosunku do celów i postanowień Rozporządzeń UE oraz w stosunku do postanowień ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych powodują, że uzyskanie statusu uznanej OP jest wręcz niemożliwe.

Nadmierne wymogi spowodują, że uznanie zostanie „utracone” przez większość spółdzielni mleczarskich, które już zostały uznane za organizacje producentów na rynku mleka i przetworów mlecznych lub są w toku rozpatrywania ich wniosków o takie uznanie.

Jak dowodzi wieloletnia praktyka funkcjonowania rynku mleka i przetworów mlecznych w Polsce to właśnie spółdzielnie mleczarskie są przykładem podmiotów, które od wielu lat funkcjonują na tym rynku jako podmioty realizujące w wieloletniej praktyce cele stawiane w Rozporządzeniach UE dla organizacji producentów. Można rzec spełniają wszystkie stawiane im warunki, ale w wyniku takiej wymaganej szczegółowości podawania danych, wypełnienie dokumentacji jest w praktyce niemożliwe.

W 2018 r. w Polsce przerób mleka prowadziły 163 podmioty mleczarskie, ich średni roczny skup mleka wynosił 71,1 mln l (*dane - półrocznik „Rynek mleka stan i perspektywy” Nr 56 – wydawcy: Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej- Państwowy Instytut Badawczy, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, str.15).*

To właśnie utrzymanie na rynku mleka i przetworów mlecznych - tak wysokiego udziału spółdzielczości - w tym tylko jedynym sektorze rolno-spożywczym w Polsce dało podstawy do dynamicznego rozwoju rynku mleka w Polsce po 2004 r., stabilizacji a następnie wzrostu produkcji oraz dochodów rolników produkujących mleko, dotrzymania konkurencji wobec przetwórców z innych krajów a następnie do dynamicznego wzrostu polskiego eksportu produktów mlecznych oraz stabilizacji zatrudnienia dużej liczby pracowników spółdzielni mleczarskich oraz stabilnego poziomu płatności podatków, co stanowi istotny element pozyskiwania dochodów i rozwoju samorządów lokalnych – terenów Polski poza dużymi aglomeracjami.

W sytuacji gdy to właśnie spółdzielnie mleczarskie są w praktyce już od kilkadziesiąt lat przykładami organizacji producentów tworzonych przez rolników oraz zarządzanych przez rolników jako członków spółdzielni – jej właścicieli, wymaganie „uwiarygodnienia się” tak szczegółowymi danymi w ramach planu biznesowego możliwości funkcjonowania i osiągnięcia celów – przez spółdzielnie, które już funkcjonują od kilkadziesiąt lat i realizują cele wskazywane w rozporządzeniach UE, jest zdaniem środowiska spółdzielczego nieuzasadnione. Należy podkreślić, że tak szczegółowe podawanie danych nie wynika z przepisów UE a jedynie z polskich przepisów i jest dyskryminujące wobec polskich rolników i podmiotów, chcących uzyskać status uznanej organizacji producentów.

Tak postawione wymagania wynikające z polskich przepisów, pozbawia większość spółdzielni mleczarskich możliwości uzyskania statusu uznanej OP, co następnie negatywnie będzie wpływać na ich konkurencyjność w kolejnych latach.

Wymienione wyżej wymogi podawania szczegółowych danych w w/w zakresie przy uznawaniu OP dotyczą również innych rynków m.in. **wieprzowiny, wołowiny i cielęciny, zbóż, nasion roślin oleistych, etc.** – **co powoduje brak w Polsce uznanych organizacji producentów w tych sektorach.**

Mając powyższe na uwadze, w odniesieniu do zapisów rozporządzeń dot. Planu Biznesowego stanowiącego kluczowy dokument przy uznawaniu organizacji producentów, w odniesieniu do **sektora mleka oraz innych sektorów**, wnioskujemy o usunięcie **wymogu dotyczącego podawania drobiazgowych informacji w zakresie:**

- *posiadanych przez poszczególnych (wszystkich) członków organizacji działkach ewidencyjnych, na których jest prowadzona produkcja pasz wykorzystywanych w żywieniu posiadanych krów, ze wskazaniem numerów tych działek i obrębów ewidencyjnych (numery działek ewidencyjnych oraz łączną wielkość powierzchni, na których poszczególni członkowie organizacji producentów będący producentami prowadzą produkcję produktu lub grupy produktów, ze względu na które organizacja producentów ubiega się o uznanie – w przypadku prowadzenia produkcji roślinnej),*
- *liczbę i gatunki zwierząt posiadanych przez członków organizacji producentów będących producentami, a w przypadku zwierząt gospodarskich objętych obowiązkiem zgłoszenia do rejestru zwierząt gospodarskich oznakowanych i siedzib stad tych zwierząt, również ze wskazaniem numerów siedzib tych stad – w przypadku prowadzenia produkcji zwierzęcej w zakresie produktu lub grupy produktów, ze względu na które organizacja producentów ubiega się o uznanie (w przypadku produkcji mleka: o posiadanych przez poszczególnych członków organizacji krowach ..., zgłoszonych do rejestru..., ze wskazaniem ich numerów identyfikacyjnych...)*
- *liczbę rodzin pszczelich posiadanych przez członków organizacji producentów będących producentami – w przypadku prowadzenia produkcji miodu naturalnego lub innych produktów pszczelich, jeżeli organizacja producentów ubiega się o uznanie w zakresie tego produktu lub tej grupy produktów,*
- *wykaz budynków, budowli, maszyn, urządzeń i środków transportu, będących w posiadaniu organizacji producentów i poszczególnych członków organizacji producentów będących producentami, wykorzystywanych do produkcji produktu lub grupy produktów, ze względu na które organizacja producentów ubiega się o uznanie,*
- *szacunkową wielkość i wartość netto produkcji produktu lub grupy produktów poszczególnych członków organizacji producentów będących producentami przewidzianej do sprzedaży przez organizację producentów, określonej na okres co najmniej 5 kolejnych lat, z podziałem na poszczególne lata realizacji planu biznesowego,*

oraz pozostawienie tego wymogów jedynie w odniesieniu do organizacji producentów (a nie członków). W przypadku spółdzielni działającej od co najmniej 5 lat ubiegającej się o status uznanej OP dla potwierdzenia posiadanego potencjału członków wystarczające jest oświadczenie Zarządu spółdzielni o potencjale produkcyjnym oraz posiadanych budynkach, budowlach, maszynach, urządzeniach i środkach transportu – w oparciu o co najmniej 5 letnie członkostwo w spółdzielni – **bez tak drobiazgowego podawania danych (tysiące pozycji).**

W przypadku nowotworzonych organizacji producentów - nie na bazie spółdzielni, potwierdzenie potencjału członków mogłoby się odbywać poprzez złożenie oświadczeń przez członków co do posiadanego potencjału w powyższym zakresie (również bez drobiazgowego podawania danych).

Naszym zdaniem dla oceny planu biznesowego **istotne jest czym dysponuje organizacja producentów** i to Zarząd organizacji poświadczają gotowość do realizacji przedłożonego Planu biznesowego organizacji producentów.

W odniesieniu do potwierdzenia sprzedaży w okresie 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o uznanie, proponujemy wprowadzenie następującego zapisu:

„wymóg dołączania dowodów sprzedaży za poszczególne miesiące w okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku, o którym mowa w § 2, przez każdego członka organizacji, nie dotyczy organizacji będącej spółdzielnią, która prowadzi działalność co najmniej 5 lat w zakresie skupu lub przetwórstwa produktu lub grupy produktów dla której organizacja występuje o uznanie. Na potwierdzenie powyższego do wniosku dołącza się oświadczenie Zarządu spółdzielni, potwierdzające skup w/w produktów lub grup produktów od co najmniej 10 członków spółdzielni (w przypadku spółdzielni mleczarskiej od co najmniej 20 członków spółdzielni w ilości łącznej ponad 2 mln kg rocznie), w okresie kolejnych 5 lat poprzedzających rok, w którym jest składany wniosek o uznanie organizacji producentów.”

Wprowadzenie powyższego odstępstwa nie naruszy wymogów określonych w przepisach UE, a także w krajowych ustawach, w tym w ustawie o organizacji niektórych rynków rolnych oraz ustawie o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych, dotyczących uznawania za organizację producentów, a jednocześnie ograniczy nadmierną ilość dokumentów. Bez zmiany na powyższe, w przypadku średniej wielkości spółdzielni mleczarskiej zrzeszającej kilkuset członków, należy złożyć **kilka tysięcy dokumentów faktur**, w przypadku dużych spółdzielni jest to **kilkanaście tysięcy faktur**.

W odniesieniu do zapisów §15 rozporządzenia, zobowiązującego zarówno uznane OP i GPR do realizacji co najmniej jednego działania w odniesieniu do **każdego z celów** – o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy o grupach producentów rolnych i ich związkach (w przypadku GPR, obejmującego art. 27 Rozporządzenia PEiR (UE) nr 1305/2013) lub – o których mowa w art. 27 Rozporządzenia PEiR (UE) nr 1305/2013 (w przypadku OP) - w każdym roku działalności od dnia uznania grupy, **wnioskujemy o poniższą zmianę.**

Z analizy prawnej zapisu art. 27 Rozporządzenia PEiR (UE) nr 1305/2013 będącego główną podstawą prawną udzielania wsparcia na tworzenie grup i organizacji producentów w ramach PROW 2014-2020 wynika, że **nie zobowiązuje on grup producentów i organizacji producentów do realizacji wszystkich wymienionych w tym artykule celów, a jedynie wskazuje katalog celów, dla których GP i OP mogą być tworzone.** Wsparcia udziela się w celu ułatwienia tworzenia tych podmiotów.

Mając powyższe na uwadze proponujemy zmianę zapisów przedmiotowego rozporządzenia, celem zmniejszenia obecnie zbyt restrykcyjnych wymagań, poprzez wprowadzenie rozwiązania, aby zarówno uznane OP jak i GP, zobligowane były do **realizowania przynajmniej dwóch działań w odniesieniu do conajmniej jednego z celów, o których mowa w art. 27 Rozporządzenia PEiR (UE) nr 1305/2013 (w przypadku uznanych OP dodatkowo jednego działania w ramach co najmniej jednego celu określonego w art. 152 i dalsze Rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013), na podstawie planu biznesowego, w każdym roku działalności od dnia uznania.**

Jednocześnie informujemy Pana Ministra, że Krajowa Rada Spółdzielcza popiera stanowisko wyrażone w tej sprawie przez **Krajowych Związek Spółdzielni Mleczarskich** z dnia 22 listopada br.

Wymienione wyżej wymogi oraz bariery biurokratyczne **spowodowały, że w Polsce nie działają uznane organizacje producentów (poza rynkiem owoców i warzyw).** Natomiast w krajach Zachodniej Europy działa ponad 3500 uznanych OP i ich Zrzeszeń (głównie w formie spółdzielni). Jednocześnie Komisja Europejska wskazała w planowanych rozwiązaniach, że uznane OP i ich Zrzeszenia są docelowymi podmiotami działania rolników na rynku oraz będą głównymi podmiotami wsparcia sektorowego w ramach Planów Strategicznych WPR 2023-2027 (z wdrażaniem do 2029 lub 2030 r.).

Polską racją stanu jest więc uznanie jak najwięcej organizacji producentów w naszym kraju, aby móc konkurować na równych warunkach z uznanymi OP i ich Zrzeszeniami z krajów Zachodniej Europy. W innym przypadku ucierpią na tym polscy rolnicy oraz zaprzepaszczone zostaną szanse rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich.

Pozytywna ocena wnioskowanych przez nas rozwiązań będzie wyrazem zaangażowania Pana Ministra w rzeczywistą poprawę sytuacji gospodarczej polskich rolników oraz rozwój spółdzielczości.

Z wyrazami szacunku

dr inż. Mieczysław Grodzki

Prezes Zarządu
Krajowej Rady Spółdzielczej